

«Երիտասարդ Պատմագետների Ասոցիացիա» ՀԿ-ի ԷդուԱրմենիա նախաձեռնության

Ուսուցիչների պետական պարտադիր վերապատրաստման
դասընթաց **2022**

Հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Օտար լեզվի դասվանդման արդյունավետության խնդիրները

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Լուսինե Ամիրյան

Հրատարակելի Վ. Սարգսյանի անվան N 11 հիմնական դպրոց

Բովանդակություն

Ներածություն.....	
3	
Գլուխ 1. Ինչպե՞ս կազմակերպել առավել արդյունավետ դասեր օտար լեզվի դասաժամերին.....	7
Գլուխ 2. Առավել բարձր արդյունավետություն ապահովվող վարժությունների տեսակները.....	14
Եզրակացություն.....	15
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	16

Ներածություն

Այսօր Հայաստանում երիտասարդները մեծ տեղ են տալիս օտար լեզվի ուսուցմանը: Լեզվի կենտրոններում սովորաբար դասընթացը սկսելուց առաջ պարզում են, թե իրենց ուսանողները ինչ նպատակով են սովորում օտար լեզուն: Ուսանողների մի մասի կարծիքով արտերկրում ուսումը շարունակելու հեռանկարն է, ապա տեղական աշխատաշուկայի պահանջը, իսկ երրորդ պատճառը արտագաղթն է: Վերջին երկու տարվա ընթացքում նկատվել է ֆրանսերենով հետաքրքրված ուսանողների քանակի կտրուկ աճ: Օրինակ՝ Կանադա տանող միգրացիոն ծրագրերը շատ խստահապահանջ են իրենց երկրի ապագա բնակիչների հանդեպ եւ պիտի վստահ լինեն, որ Հայաստանից մեկնողները լավ տիրապետում են ֆրանսերենին:¹

Օտար լեզուների և մասնավորապես անգլերենի ուսուցումը հանրակրթության անհրաժեշտ բաղադրիչներից մեկն է: Դժվար է գերազնահատել օտար լեզուների ուսումնասիրության անհրաժեշտությունը և դրանց կիրառական նշանակությունը՝ որպես հաղորդակցման, ճանաչման, ինքնադրսևորման միջոց: Օտար լեզուների իմացությունը կարևոր է նաև առօրյա կյանքում, միջանձնային և միջմշակութային շփումների ընթացքում: Այս առումով առաջնային պայման է պատշաճ մակարդակով օտար լեզուների՝ հատկապես որպես միջազգայնորեն հաստատված լեզուների տիրապետումը: Տրամաբանական է, որ ներկայումս, աշխարհի քաղաքակիրթ երկրներում օտար լեզվի դասավանդումը դրված է շատ լուրջ հիմքերի վրա, և այժմ նույնիսկ ոչ թե երկլեզվությունը, այլ բազմալեզվությունն է կրթության համակարգում շրջանառվող առանցքային հասկացությունը: Եվ որպեսզի հնարավոր լինի հասնել իրական արդյունքների, այսինքն սովորողը ձեռք բերի կայուն գիտելիքներ, զարգացնի կարողություններն ու հմտությունները և կարողանա դրանք իրական կյանքում կիրառել պետք է հաշվի առնել տարբեր գործոններ: Լեզուն, լինելով հաղորդակցության միջոց, անմիջականորեն կապված է հասարակության հետ և որպես հասարակական արդյունք պետք է օգտագործվի տարբեր հետաքրքրաշարժ և արդի հասարակական իրավիճակներում, լինի դա կենցաղային, թե մշակութային: Խոսքային նյութը և խոսքային հաղորդակցության մոդելները պետք է հիմնվեն իրական կյանքից վերցված իրադարձությունների վրա՝ խրախուսելով հաղորդակցվելու ցանկությունը: Այսպիսով, օտար լեզվի գործնական նպատակը ծրագրի սահմաններում հաղորդակցական հիմք ստեղծելն է, այսինքն՝ ըստ իրադրությունների կարողանալ օտար լեզվով արտահայտվել (թե՛ բանավոր և թե՛

գրավոր) նախատեսված թեմաների շուրջ և լեզվական նյութի սահմաններում հասկանալ ընթերցած կամ ունկնդրած տեքստերը: Անգլերենի, ինչպես նաև մյուս օտար լեզուների դասավանդման գործընթացը հանրակրթական դպրոցում նպատակաուղղված է սովորողների մոտ հաղորդակցական կարողություններ զարգացնելուն բոլոր բաղադրիչներով լսել/ունկ նդրել, խոսել, կարդալ/ընթերցել, գրել: Միայն լեզվական գործունեության այս չորս տեսակների համադրությունն է, որ հնարավորություն է տալիս ստեղծել բնական լեզվական միջավայրի մոդել և շփման համար անհրաժեշտ պայմաններ: Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել սովորողների վերը նշված հաղորդակցական կարողությունների ձևավորմանը և յուրացման տարբեր մակարդակների բացահայտմանը: Խոսքային գործունեության յուրաքանչյուր ձևին պետք է համապատասխանեն յուրահատուկ առաջադրանքներ և վարժություններ: Բոլոր առաջադրանքների համար ընդհանուր է համարվում այն, որ դրանք պետք է հնարավորինս հաղորդակցական ուղղվածություն ունենան: Վերջինս ապահովելու համար ուսուցիչը պետք է հաղորդակցական խնդիրների լուծման համար բարենպաստ լեզվական միջավայր ստեղծի: Նպատակ են դրվում օգտագործել իրական կյանքից վերցրած (authentic) իրադրություններ, ինչը միանգամայն համապատասխանում է օտար լեզուների ուսուցման հաղորդակցական մոտեցմանը: Հայտնի է, որ օտար լեզուների ուսուցման ժամանակ կիրառվող հաղորդակցական մոտեցումը (communicative approach) ներկայումս լայն տարածում ունի աշխարհում: Այն առաջացել է 1960-70-ական թվականներին Մեծ Բրիտանիայում, երբ անգլերենն սկսեց տարածվել որպես միջազգային հաղորդակցման լեզու: Ակնհայտ դարձավ, որ այդ ժամանակ տարածված ավանդական մեթոդները չեն բավարարում անգլերենը որպես օտար լեզու սովորողների պահանջները, այն է՝ գործնականում հաղորդակցական նպատակների համար կիրառվող գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների զարգացմանը: Այս նոր հաղորդակցական մոտեցումը չի կարելի անվանել ամբողջական համակարգված մեթոդիկա, ավելի շուտ այն մեթոդների միասնություն է, որի հիմնական նպատակն է սովորեցնել սովորողներին ազատ հաղորդակցվել իրական հաղորդակցային իրավիճակներում: Սովորաբար զրուցակիցների միջև հաղորդակցությունը տեղի է ունենում կոնկրետ իրավիճակում, կոնկրետ պահանջները բավարարելու նպատակով: Հաղորդակցվելու համար խոսողը պետք է ներգրավվի լեզվի հաղորդակցական գործունեության մեջ և օգտվի հաղորդակցական ռազմավարություններից: Ռազմավարությունը հնարավորություն է տալիս ի մի բերել և հավասարակշռել խոսողի լեզվական

պաշարները, անցում կատարել ուսումնական տեքստերից ու վարժություններից իրական հաղորդակցական իրավիճակների և ուսուցումը վերածել ստեղծագործ աշխատանքի: Այս առումով ճիշտ կազմված թեստերը և դրանց համապատասխան գնահատումը օգնում են զարգացնելու սովորողների վերլուծական հակումները, իմացական/ճանաչողական բարձրակարգ մտածողությունը և նպաստում են գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների կիրառմանը իրական կյանքի իրավիճակներում: Հաղորդակցական իրավիճակներում կոնկրետ խնդիրներ լուծելու և խոսքային գործունեություն ծավալելու համար լեզու սովորողները հիմնվում են այն բազմաթիվ կարողությունների վրա, որոնք ձեռք են բերել ու զարգացրել իրենց կենսափորձի ընթացքում: Այստեղ հատկապես կարևորվում է միջմշակութային իրազեկությունը, որը օգնում է լեզուները դիտարկել ավելի լայն համատեքստում: Հաղորդակցական նպատակներն իրականացնելու համար սովորողը պետք է կարողանա ընդհանուր կարողությունները համատեղել լեզվական-հաղորդակցական կարողությունների հետ, որոնք ներառում են լեզվական-խոսքային կարողություններ, հանրամշակութային կարողություններ, գործաբանական կարողություններ, փոխհատուցման կարողություններ, ուսումնաճանաչողական կարողություններ: Այսպիսով, հաղորդակցական մեթոդը՝ լինելով ներկայումս ամենատարածված մեթոդն աշխարհում հնարավոր է դարձնում ուսումնական գործընթացի բարելավումը՝ խրախուսելով սովորողներին լեզուն օգտագործել ոչ միայն ուսումնական գործընթացի ընթացքում, այլ նաև դրանից դուրս իրական հաղորդակցային իրավիճակներում:

Գլուխ 1. Ինչպե՞ս կազմակերպել առավել արդյունավետ դասեր օտար լեզվի դասաժամերին:

Այս պարագայում շատ կարևոր է ուսուցչի դերակատարումը: Գաղտնիք չէ, որ երեխաները հաճախ հետաքրքրություն են առաջացնում առարկայի նկատմամբ՝ այն դասավանդող ուսուցչի պայծառ անհատականության շնորհիվ: Ի՞նչ է դա պահանջում:

- Հոգևածությունը, հոգսերը թողեք դպրոցի դռան առջև: Երեխաները գնահատում են դասի համապատասխան և մատչելի հումորը, հավասար հիմունքներով երկխոսությունը:
- Դուրս եկեք քառակուսուց , քանի որ դասին ուսուցչի անհատականությունն ու պահվածքը չափազանց կարևոր են: Ավանդաբար հագնու՞մ եք գործնական կոստյում: Ներդրեք պայծառ սվիտեր ձեր հաջորդ դասի համար: Էներգիան միշտ բուռն ընթացքի մեջ է՞: Դասը վարեք հանգիստ կերպով: Նախընտրո՞ւմ եք բացատրել նոր նյութը գրատախտակի մոտ կանգնած: Փորձեք մի նոր թեմա պատմել սեղանի շուրջ նստելիս: Արդյունքում երեխաները հետաքրքրությամբ կհետևեն ուսուցչին՝ ենթագիտակցորեն յուրաքանչյուր դասից ակնկալելով ինչ-որ նոր և անսովոր բան:
- Տվեք անձնական փորձից ավելի հետաքրքիր օրինակներ, քանի որ ուսուցիչը, առաջին հերթին, ստեղծագործող անձնավորություն է և արտասովոր անձնավորություն: Կյանքի վառ օրինակները շատ ավելի լավ են հիշվում, քան գեղարվեստականները:

Յիշեք, որ անձնական և մասնագիտական ինքնակատարելագործման ձգտումը հաջող և արդյունավետ ուսուցողական գործունեության հիմքն է, երաշխիք յուրաքանչյուրի համար: Մենք սովոր ենք մտածել, թե ինչպես դասը օգտակար դարձնել, ինչպես պլանավորել, որ ամեն ինչ ժամանակին լինի, ինչպես հստակ բացատրել նոր թեման, ինչպես արդյունավետ մշակել այն: Բայց ոչ պակաս ուշադրություն պետք է դարձնել դասը հետաքրքիր դարձնելուն: Անկախ նրանից, թե որքան օգտակար նյութ ենք պատրաստել, սովորողը շատ ավելի արագ և ավելի լավ կսովորի այն, եթե ներգրավված լինի: Անատոլ Ֆրանսը շատ ճշգրիտ նշել է. «Ախորժակի հետ կլանված գիտելիքն ավելի լավ է կլանվում»: Ինչպե՞ս արթնացնել աշակերտների ախորժակը նոր գիտելիքների համար: Ինչպե՞ս յուրաքանչյուր դասը դարձնել հետաքրքիր և անսովոր: Ինչպե՞ս գրագետ օգտագործել մանկավարժական հայտնի տեխնիկան և մեթոդները՝ հիշարժան դասեր տալու համար:

Ահա մի քանի ռազմավարություն, որոնք կարող եք օգտագործել ցանկացած դաս և թեմա հետաքրքիր դարձնելու համար:

1) Դասի սկիզբը

Սովորաբար սկիզբը ազդանշան է տալիս ամբողջ դասի համար: Յետեւաբար, եթե ցանկանում եք, որ ձեր դասը անմիջապես ներգրավվի ուսանողին, ապա սկսեք հետաքրքիր տաքացումից, ինչպիսին է խաղը:

2) Խաղեր

Սա ամենարդյունավետ մեթոդն է սովորողին հետաքրքրելու և մինևույն ժամանակ մշակելու նոր նյութ: Ցանկացած բառային կամ քերականական թեմայով խաղեր կարելի է գտնել տարբեր կայքերում :

Գործնական ու հետաքրքիր առաջադրանքը, որը չի պահանջում լրացուցիչ նյութեր՝ դա դերային խաղն է: Այս խնդիրը ավելի բարդ է, քան թեման պարզապես քննարկելը: Այն սովորողից պահանջում է ակտիվ մասնակցություն, դերասանական գործունեություն և ստեղծագործական հմտություններ, ուստի և լիարժեք ուշադրություն:

3) ԵՐԳԵՐ

Երաժշտությունը հիանալի է լեզվի ուսուցման համար: Ռիթմի վրա դրված բառերը ավելի արագ են անգիր արվում: Հարցրեք ձեր աշակերտներին,, թե ինչ երաժշտական ոճեր և խմբեր են նրանք սիրում: Կիրառելով իր սիրած երգերի արտահայտությունները՝ նա հանգիստ կտվորի նոր բառապաշար և կյուրացնի անհրաժեշտ քերականական ձևերը:

4) ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պատմության տեսքով սովորողին ծանոթացրեք նոր քերականությանը կամ բառապաշարին: Օրինակ՝ ներկայացնեք որևէ պատմություն, որի մեջ կիրառված է այն քերականական նյութը , որը ցանկանում եք ուսումնասիրել, բայց մի շտապեք բացատրել վերջինիս կազմությունը կամ կիրառման առանձնահատկությունները:Թույլ տվեք սովորողները զույգերով կամ խմբային աշխատանքի միջոցով ինքնուրույն ուսումնասիրեն , գտնեն և համեմատեն:Թեմայի նման ներկայացումը սովորողի համար շատ ավելի հետաքրքիր կլինի:

5) ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Խոսող տարրը ներառեք ցանկացած առաջադրանքի մեջ, քանի որ սովորողների մեծ մասի համար սա լեզվի ուսուցման ամենահետաքրքիր կողմն է: Նույնիսկ եթե ձեզ հարկավոր է անել այնպիսի վարժություն, ինչպիսին է բացը լրացնելը, ձեր սովորողի հետ քննարկեք այն լուսանկարը, որը գալիս է վարժության հետ կամ դրա մեջ ամենահետաքրքիր նախադասությունը:Ցանկացած առաջադրանք միշտ կարող է «նոսրացվել» հաղորդակցության միջոցով:

6) ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

Երբեք դասը չվերածեք դասախոսության: Նույնիսկ լավ կենտրոնացվածություն ունեցող սովորողները դժվարանում են 20 րոպե լսել մենախոսություն օտար լեզվով: Բացի այդ, ժամանակակից սովորողները սովոր են գործունեության մի տեսակից մյուսը արագ փոխվելուն և կրթության ինտերակտիվ ձևին: Հետևաբար, այն հետաքրքիր պահելու համար փոփոխեք առաջադրանքների տեսակն ու տևողությունը: Նաև միշտ պատրաստեք առաջադրանք, որը ենթադրում է սովորողի շփում և ակտիվ մասնակցություն: Գրավոր վարժությունները լավագույնս մնում են ձեր տնային աշխատանքին:

7) ԱՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏՆԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Ի դեպ, տնային առաջադրանքների մասին: Իհարկե, այն նույնպես պետք է «օգտակար» լինի, բայց դա չի խանգարում հետաքրքիր լինելուն: Սովորողներին տվեք ստեղծագործական տնային առաջադրանքներ, որոնք նրանք ցանկանում են կատարել: Օրինակ, եթե ուսումնասիրում եք սննդին վերաբերող բառապաշար, կարելի է հանձնարարել ստեղծել որևէ բաղադրատոմս իր սեփական ռեստորանի համար: Ստեղծագործական ու հետաքրքիր տնային աշխատանք կարելի է մտածել քերականական կամ բառագիտական ցանկացած թեմայի համար:

8) ԾԿՈՒՆ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Դասի պլանը արդյունավետ դաս վարելու անհրաժեշտ մասն է, և կառուցվածքը սովորելու լավ արդյունքների բանալին է: Միևնույն ժամանակ, դասը շատ ավելի հետաքրքիր է, եթե ուսուցիչը գիտի, թե ինչպես ծրագիրը հարմարեցնել իր ընթացքին: Երբեմն գալիս է մի պահ, երբ դուք պետք է հետ կանգնեք պլանից, օրինակ, եթե սովորողը իսկապես հետաքրքիր հարց է տվել քերականության վերաբերյալ կամ այն տեքստը, որի հետ աշխատում եք, շոշափել է այն և պահանջում է քննարկում:

9) ԱՆՅԱՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Ցանկացած թեմա կարող է հետաքրքիր դառնալ ` դրան միացնելով ուսանողի անձնական փորձը, կարծիքը կամ նախասիրությունները: Օրինակ, եթե դուք որևէ թեմա եք ուսումնասիրում, սովորողից կարելի է հարցնել իր ճանապարհորդության կամ էքսկուրսիայի փորձի մասին (օրինակ ` որ քաղաքներն եք այցելել, ինչ տեսարժան վայրեր եք այցելել):

10) ԹԱՐՄԱՑՈՒՄ

Դասը պետք է նաև հետաքրքիր դարձնել ուսուցչի համար: Ձեր դասը կարող է հետաքրքիր լինել ձեր սովորողի համար միայն այն դեպքում, եթե այն ձեզ համար հետաքրքիր է: Նոր առաջադրանքների, ռազմավարությունների և տեխնիկայի միջոցով նույն թեման ամեն անգամ կարող է տարբեր կերպ դասավանդվել:

Չետաքրքիր դասեր:

Նոր բան սկսելը միշտ զվարճալի է: Նոր դասի առաջին դասը ուսուցչին բերում է շատ հաճելի րոպեներ ` նոր մարդիկ, ուսուցման նոր մեթոդներ կիրառելու հնարավորություն ...

Բայց ի՞նչ կլինի, եթե սա մանկավարժական ուղու հենց սկզբում հենց առաջին դասն է: Այստեղ ավելորդ հուզմունքը կարող է հատել ցանկացած դրական հույզ: Որպեսզի դա տեղի չունենա, ձեզ հարկավոր է ծրագիր, ներշնչանք և մի քանի գաղափար, թե ինչպես օտար լեզվի ձեր առաջին դասը դարձնել օգտակար, հետաքրքիր և հիշարժան:

Առաջին գաղափարը. Եկեք ծանոթանանք

Ուսուցիչների մեծ մասը օտար լեզվի դասարանում պիտի սկսի իր առաջին դասը ` ծանոթանալով : Այստեղ դուք ունեք երկու տարբերակ. Օգտագործեք հին և ապացուցված մեթոդը (մի փոքր պատմեք ձեր մասին, և այնուհետև երկար հարցրեք ուսանողներին իրենց հոբբիի, ընտանիքի կազմի և օրվա ռեժիմի մասին) կամ կազմակերպեք ծանոթություն խաղի տեսքով.

Բաշխեք նախապես պատրաստված հարցաթերթիկներ: Միայն առանց «Քանի՞ եղբայր կամ քույր ունեք» նման ձանձրալի հարցերի: Հարցրեք սովորողներին արտասովոր մի բան (ելնելով նրանց լեզվի իմացության մակարդակից). Ի՞նչ տեսակ շոկոլադ էք նախընտրում, եթե ունենայիք ձեր սեփական ինքնաթիռը, ի՞նչ գույն կընտրեիք դրա համար: Ի՞նչն է ձեզ ավելի շատ դուր գալիս ` գնալ ծովափ, թե՞ լեռներ: Հավաքեք հարցաթերթիկները և խառնեք դրանք, իսկ սովորողները կգուշակեն ` ըստ նախասիրությունների:

Սովորողներին բաժանեք խմբերի և յուրաքանչյուր խմբին տվեք պատահական բառերով քարտերի շարք (Բեթմեն, ծաղկաման, վարդ և այլն): Յուրաքանչյուր թիմ պետք է ձեզ համար հարցեր առաջադրի, որոնք պարունակում են այս բառերից գոնե մեկը. «Դուք սովորաբար վա՞րդ էք աճեցնում ծաղկամանների մեջ »:

Երկրորդ գաղափարը. «Ինչի համար է այս ամենը»: (Նպատակ դնելը)

Սովորաբար առաջին դասը սկսվում է «Ինչու՞ էք օտար լեզու սովորում» հարցով: Եվ դրան սովորաբար հաջորդում են անորոշ պատասխաններ: Հարցն անկասկած կարևոր է, բայց գուցե արժե՞ նպատակ դնել գործընթացն ավելի արդյունավետ դարձնելու համար: Հանձնարարեք սովորողներին ավելի հստակ լինել: Ճամփորդության համար նրանց օտար լեզուն պե՞տք է (կարող են հարցի պատասխանները գրել թղթի վրա): Օրինակ, պատասխանն էր՝ «Ճամփորդություն»: Ավելի կոնկրետ՞: Հյուրանոցում

գրանցում / դուրս գալը, հարցեր տալը, ռեստորանում սնունդ պատվիրելը ... Ի դեպ, այս թեմայի շուրջ ճանապարհին կարող ես մի քանի երկխոսություն կազմել և սովորել մի քանի օգտակար արտահայտություններ:

Երրորդ գաղափարը . «Իմ դասը ` իմ կանոնները»

Անհրաժեշտ է նախապես քննարկել օտար լեզվի դասընթացների վարքի կանոնները, հատկապես երբ խոսքը վերաբերում է դպրոցականներին: Բայց նրանց ակնհայտորեն դուր չի գա, եթե ուսուցիչը դասը սկսի կանոններ սահմանելով: Ավելի լավ է սկսել թվարկել այն, ինչով զբաղվելու եք, և միայն դրանից հետո սահուն անցնել այն բանի, թե ինչպես պետք է ձեզ պահել: Խնդրեք սովորողներին իդեալական դաս նկարագրել իդեալական դասարանում: Ինչո՞վ է դա տարբերվում մյուսներից: Կան բազմաթիվ տարբերակներ. օրինակ` սովորողները հարգալից են, նրանք միմյանց ուշադիր լսում են և այլն: Գրատախտակին կամ պաստառին թվարկեք բոլոր գաղափարները` դասարանում կազմելով վարքագծի կանոնագիրք: Սովորողներին հանձնարարեք կանոնները գրել թղթի վրա և ստորագրել դրանք: Կանոնների ամբողջությունը միշտ պետք է տեսանելի լինի:

Չորրորդ գաղափարը. «Սառույցը կոտրվել է»:

Դասը սկսեք օգտագործելով փոքր խաղեր ` ուսանողներին դասի մեջ ներգրավելու համար.

Մրցույթ անցկացրեք ` տախտակի վրա ամենաարագ ընթերցող լեզվի ուրոող սարքերը գտնելու համար:

Կրկնեք ավելի վաղ սովորած բառերը` կազմելով փոքրիկ պատմություն (գուցե անիմաստ): Սովորողների հետ ծանոթանալու համար խնդրեք նրանց մտածել բառեր իրենց անունների յուրաքանչյուր տառի համար: Միևնույն ժամանակ, նրանք կկրկնեն բառապաշարը:

Յինգերորդ գաղափարը. «Մի անհանգստացիր»:

Ինչ էլ որ ընտրեք օտար լեզվի ձեր առաջին դասի համար, գտեք այն մեկը, որը կատարյալ է ձեզ համար և ձեր կարիքների համար: Հանգստացեք և զվարճացեք սովորողների հետ: Թող նրանք ձեզ ճանաչեն և իմանան, որ դուք ամեն ինչ կանեք, որպեսզի դասերը լինեն ինչպես հատուցող, այնպես էլ զվարճալի: Եվ այդ ժամանակ ձեր առաջին փորձը հաստատ հաջող կլինի:

Ինչպե՞ս օտար լեզվի դասերը ավելի հետաքրքիր դարձնել ` օգտագործելով դասագրքերի նյութեր:

Ահա որոշ խորհուրդներ, որոնք կօգնեն ձեզ օտար լեզվի ձեր դասերն ավելի հետաքրքիր դարձնել ` օգտագործելով միայն դասագրքերի նյութեր (անձնական փորձից):

Այս վարժությունները նպաստում են բոլոր տեսակի գործողությունների, մասնավորապես ` գրելու և խոսելու, լսելու և քերականական հմտությունների զարգացմանը, ինչպես նաև ուսման մեջ անկախություն են զարգացնում:

Գլուխ 2. Առավել բարձր արդյունավետություն ապահովվող վարժությունների տեսակները

Վարժություն 1. Կետադրություն

1. Մուտքագրեք այն` հանելով բոլոր ստորակետերը, կետերը և, համապատասխանաբար, մեծատառերը:
2. Հանձնարարեք սովորողներին տեքստը արտագրել`կետադրական նշաններով և մեծատառերով:
3. Խնդրեք նրանց համեմատել իրենց տարբերակը դասագրքի տեքստի հետ:
4. Դուք կարող եք կազմակերպել մրցակցություն երկու թիմերի միջև,

որոնցից յուրաքանչյուրը տեքստ է գրում գրատախտակի տարբեր մասերի վրա:

Վարժություն 2. Կոտրված նախադասություններ

1. Ձեռնարկից վերցրեք մի փոքր տեքստ:
2. Տպեք այն, այնուհետև կտրեք մի քանոն լայնքի տիրույթով և կպցրեք տեքստի կենտրոնում:
3. Աշակերտները պետք է ընթերցեն նախադասություններ ` դրանց ընթացքում ներմուծելով հնարավոր բառերը նախադասությունների մեջ:

Նշում. Այլընտրանքորեն, դուք կարող եք ուսանողներին խնդրել պարզապես ծածկել տեքստը ուղղահայաց թղթի շերտով և միանգամից կարդալ նախադասություններ:

Վարժություն 3. Լսելը ` լուսաբանված թեման ակտիվացնելու համար

(խորհուրդ է տրվում տանը խնդրել կրկնել այս թեմայի բառերը)

Տարբերակ 1.

1. Լսելը սկսելուց առաջ սովորողները տեսրում պետք է գրեն 5 բառ, որոնք կարող են լսել տեքստում:
2. Դրանից հետո թող փոխեն իրենց տեսրերը:
3. Լսելու ընթացքում ուսանողները գծանշում են իրենց լսած բառերը:

Տարբերակ 2.

1. Տվեք ուսանողներին 15 բառեր: Դրանցից 10-ը նրանք կլսեն ձայնագրության մեջ, իսկ 5-ը ` ոչ:
2. Խնդրեք նրանց ընտրել 5 բառ թեմայի վերաբերյալ:
3. Լսելու ընթացքում ուսանողները գծանշում են այն բառերը, որոնք նրանք լսել են ցուցակից:

Վարժություն 4. Ներգրավվել լավագույն սովորողներին

Աուդիո ձայնագրությունների համար նախատեսված տեքստերը (ցանկացած դասագրքի հավելված) շատ արժեքավոր նյութ են:

1. Ձեր սովորողներին բաժանեք փոքր խմբերի (3-4 հոգի):
2. Աուդիո ձայնագրության փոխարեն, լավագույն ուսանողներին հանձնարարեք կարդալ տեքստը խմբի մնացած անդամների համար, ովքեր կկատարեն լսելու առաջադրանքը:

3. Ընթերցանության ընթացքում թույլատրվում է խնդրել նախադասությունները կրկնել (կարող եք կրկնել, խնդրում եմ և այլն), բայց միայն 3 անգամ:
4. Նվագարկեք աուդիո ` վերջնական ունկնդրման ընթացքում վարժությունը ստուգելու համար:

Նշում. Այս վարժությունը պետք է վարել փուլերով, մինչև խմբի բոլոր անդամները խոսեն: Խմբերի կազմը պետք է փոխվի. երկրորդ անգամ, օրինակ, դուք կարող եք միասին միավորել ուժեղ երեխաներին:

Վարժություն 5. Անցյալի ակնարկ

1. Որպես կրկնություն, օգտագործեք այն տեքստերը, որոնք դուք արդեն լսել եք, բայց այլ ձևով:
2. Մուտքագրեք տեքստը, բայց դրանից հանեք 10 բառ ` բացեր թողնելով:
3. Լսելու ընթացքում ուսանողները պետք է բառեր գրեն տեքստի մեջ:

Վարժություն 6. Աշխատել փորձագետների հետ միևի-խմբերում

Դուք կարող եք կազմակերպել սխալների վրա աշխատանքներ: Դասարանի անդամներին ասեք, որ հաջորդ դասի համար ձեզ օգնողներ են պետք: Փորձագետ լինել ցանկացողները կօգնեն ձեզ վերանայել ձեր կողմից լուսաբանված քերականական թեմաները, որոնք թույլ եք տվել: Նաև խնդրեք, որ դասարանի անդամները, ովքեր լավ չեն տիրապետում նման թեմաներին, ձեռք բարձրացնեն:

1. Հաջորդ փորձագետները մի փոքր բացատրություն են տալիս (այս բաժնի ներկայացում) միևի-խմբերում:
2. Թույլ սովորողներն այնուհետև նրանց հարցեր են տալիս և ուղղում սխալները:
3. Դուք վերահսկում եք գործընթացը ` անհրաժեշտության դեպքում հարմարեցնելով ձեր օգնականներին:
4. Ամփոփելով, մենք կարող ենք առաջարկել իրականացնել փոքր թեստ (5 թույլ) այս թեմայով:

Նշում. Ուժեղ դասընթացների համար կարող եք մասնագետներից խնդրել ուսումնասիրել քերականական բաժին, որը տրվում է դասագրքի վերջում: Դրանից հետո նրանք իրենց դասընկերներին բացատրում են թեման միևի-խմբերում (մոտ 10 թույլ):

Այս պրակտիկան շատ մոտիվացնող է, ինչպես նաև նպաստում է երեխայի

արտացոլման զարգացմանը:

Վարժություն 7. Քերականական առաջադրանքների կատարում

Հաճախ դասագրքից վարժություններ անելիս մի սովորող գալիս է գրատախտակի մոտ, գրում նախադասություններ, իսկ մնացածը պարզապես պատճենում են: Տախտակը բաժանեք երկու մասի և երկու հոգի կանչեք տախտակի մոտ: Նրանք ունեն տարբեր տարբերակներ, օրինակ ` նախադասության թարգմանությունը կամ բայական ժամանակի օգտագործումը, ապա մնացած ուսանողները ակտիվորեն կմասնակցեն քննարկմանը: Եվ մտքի փոթորիկը կօգնի շատերին հասկանալ թեման:

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԴԱՍ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՑԿԱՑՆԵԼՈՒ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

Այսպիսով, յուրաքանչյուր դաս պետք է հետաքրքրություն առաջացնի երեխայի մոտ: Այս պարագայում դպրոցական ուսուցման արդյունավետությունը զգալիորեն մեծանում է, և նոր նյութը հեշտությամբ յուրացվում է: Ինչպես պատրաստել և մատուցել արդյունավետ և զվարճալի դասեր:

- Պլանավորեք դասը ` հաշվի առնելով աշակերտների տարիքը, նրանց հուզական տրամադրվածությունը, անհատական աշխատանքի կամ խմբային գործունեության համար հմտությունը: Յուրաքանչյուր հետաքրքիր գործունեության գաղափարը պետք է լինի ստեղծագործական:
- Ինքներդ ձեզ դրեք երեխայի տեղը, մի սահմանափակեք երևակայության թռիչքը. Եւ ոչ ստանդարտ լուծումներ, անշուշտ, կգտնվեն: Իսկ նյութական ու մանկավարժական իմպրովիզացիայի անթերի տիրապետումը հետաքրքիր կդարձնի պատրաստված դասը:
- Միշտ հիշեք, որ ձեր դասի հիանալի սկիզբը հաջողության բանալին է: Դասը սկսեք ակտիվորեն (կարող եք ` փոքր անակնկալով), հստակ ձևակերպեք դրա առաջադրանքները, օգտագործելով ստուգեք ձեր տնային առաջադրանքները:
- Հետաքրքիր դասը միշտ բաժանվում է պարզ բեկորների, որոնց մեջ կա տրամաբանական կամուրջներ: Օրինակ ` նոր գիտելիքների մի մասը մի՛ նետեք սովորողների վրա, այլ սահուն և տրամաբանորեն անցեք դասի մի փուլից մյուսը: Դասի յուրաքանչյուր առանձին հատված չպետք է

երկարացվի (միջինը մինչև 12 րոպե, բացառությամբ նոր նյութի բացատրման):

- Չվարձալի դասի համար օգտագործեք մի շարք տեխնիկա: Համակարգչի կամ էլեկտրոնային պրոյեկտորի օգնությամբ դուք կարող եք դասերը դարձնել հետաքրքիր::
- Եղեք ճկուն: Սարքավորումների անսարքությունը, աշակերտների հոգնածությունը կամ անսպասելի հարցերը իրավիճակներ են, որոնցից ուսուցիչը պետք է կարողանա արագ և գրագետ գտնել ելքը: Օրինակ՝ լսարանում առաջացած լարվածությունը թոթափելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ֆոնդային պարզ ու զվարճալի առաջադրանքներ (նախընտրելի է խաղային եղանակով):
- Ինչպե՞ս հետաքրքիր դասեր անցկացնել ավագ դպրոցի աշակերտների համար: Մի վախեցեք կոտրել կարծրատիպերը: Մի վախեցեք փորձերից և իմպրովիզից: Խուսափեք կաղապարներից: Ի վերջո, դասի նկատմամբ հետաքրքրության բացակայությունն առավել հաճախ պայմանավորված է նրանով, որ ուսանողները նախապես գիտեն դրա բոլոր փուլերը: Տղաների համար բավականին ձանձրալի այս շղթան կարող է և պետք է կոտրվի:
- Մի արեք ձեր աշակերտների համար ամբողջ աշխատանքը՝ լռությունից խուսափելու և նրանց օգնելու համար: Խրախուսեք սովորողների հետևողական գործունեությունը: Տվեք երեխաներին ցանկացած բարդության առաջադրանքները կատարելու պարզ և տրամաբանական ցուցումներ: Օգտագործեք առավելագույնը յուրաքանչյուր առաջադրանքից:
- Օգտագործեք խմբային աշխատանք. Այդպիսի դասերը ոչ միայն հետաքրքիր են, այլև սովորեցնում են երեխաներին կոլեկտիվ որոշումներ կայացնել, զարգացնել գործընկերության զգացողություն: Աշխատանքի այս ձևը հաճախ օգտագործվում է հետաքրքիր բաց դաս անցկացնելու համար:
- Հետաքրքիր դասեր տրամադրելու համար անընդհատ փնտրեք և գտեք անսովոր և զարմանալի փաստեր յուրաքանչյուր թեմայի վերաբերյալ, որոնք դասագրքում չկան: Անակնկալ մատուցեք ձեր սովորողներին և երբեք մի դադարեք զարմանալ նրանցով:
- Անընդհատ համալրեք ձեր սեփական մեթոդական փորձը ամենահաջողված, հետաքրքիր և հետաքրքրաշարժ առաջադրանքներով և աշխատանքի ձևերով, յուրաքանչյուր դասին օգտագործեք ժամանցային նյութ:

- Թեմատիկ խաղերը դասը հետաքրքիր կդարձնեն ցանկացած դասարանում: Խաղը դասում ստեղծում է հանգիստ և անկաշկանդ մթնոլորտ, որի մեջ նոր գիտելիքները լավ են կլանված: Օրինակ՝ շարքերով փոքր գնդակ փոխանցելով՝ կարող եք կազմակերպել ակտիվ բլից հարցում: Դերախաղով խաղերը կօգնեն ձեզ անցկացնել անգլերենի հետաքրքիր դաս:

Եզրակացություն

Այսպիսով՝ դիտարկելով տարբեր մասնագետների, ինչպես նաև դասավանդման պրոցեսում սեփական փորձս, կարող եմ հստակ ձևակերպել, որ օտար լեզվի ուսուցման գործում շատ մեծ է դասավանդողի դերակատարումը: Վերջինիս շնորհիվ ուսուցումը կարող է դառնալ հետաքրքիր, օգտակար և միևնույն ժամանակ շատ հաճելի: Ճիշտ մեթոդների ընտրությունը, ինչպես նաև բազմազանությունը, խոսքի ճկունությունը կարող են հեշտացնել ուսումնական պրոցեսը՝ չնայած լեզվակիր միջավայրի բացակայությանը, լեզվամտածողության տարբերությանը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. <https://www.azatutyun.am>

2. <http://tert.nla.am>

3. <https://monster-evo.ru>

4. Յու. Ա. Ամիրջանյան, Ա.Ս. Սահակյան - Մանկավարժություն (Ուսումնական ձեռնարկ), Երևան 2005